HET EUROPA VAN ISAAC ISRAELS

Op dertienjarige leeftijd maakt Isaac Israels (1865-1934) zijn eerste rondreis door Europa. Het is het begin van een leven als nomade: altijd onderweg en altijd aan het werk. Het leidt tot een zeer groot oeuvre, veelzijdig in materialiteit, dat een impressie geeft van het wereldse, mondaine leven aan het begin van de twintigste eeuw.

Als zoon van de wereldberoemde schilder Jozef Israëls komt Isaac al jong in aanraking met de wijde wereld. In zijn ouderlijk huis in Den Haag trekt een constante stroom aan internationale bezoekers voorbij. In deze bruisende omgeving ontwikkelt hij al vroeg zijn artistieke en intellectuele nieuwsgierigheid. Zijn moeder Aleida Israëls-Schaap, speelt een belangrijke rol in zijn vorming. Zij benadrukt het belang van reizen en stimuleert haar kinderen om zich te verdiepen in Europese literatuur. Volgens haar wordt echte kennis niet op school opgedaan, maar in het leven en in boeken. Die brede opvoeding werpt vruchten af. Zo beheerst Isaac als tiener al meerdere talen.

Israels' reismotieven verschillen weinig van die van zijn vrienden en collega's, hoewel hij vaker onderweg is dan thuis. Soms vergezellen vrienden hem of zijn ze de reden of de inspiratie voor een nieuwe bestemming. Naast korte verblijven in Duitsland, Italië, Oostenrijk, Spanje, Scandinavië en Zwitserland, werkt Israels langere tijd in Parijs en Londen waar hij ateliers huurt. Zelfs het sluiten van de grenzen vanaf de Eerste Wereldoorlog weerhoudt hem niet. De indrukken die hij onderweg opdoet, legt hij razendsnel vast in schetsboekjes, later uitgewerkt in levendige schilderijen, aquarellen of pastellen. Door zijn naturalistische wijze van schilderen verandert zijn palet van kleur en toon, afhankelijk van de sfeer van de bestemming.

De tentoonstelling geeft een unieke inkijk in het Europa van Isaac Israels door een rijke selectie van zijn werk gemaakt tijdens zijn reizen. Getoond worden schilderijen tot werk op papier, waaronder schetsboeken, en zelfs reisdocumenten en brieven. Naast een selectie uit de Kröller-Müllercollectie hebben andere musea en particulieren ruimhartig werken beschikbaar gesteld.

ISAAC ISRAELS' EUROPE

Isaac Israels (1865–1934) makes his first tour of Europe at the age of thirteen, thus embarking on a nomadic life: always on the move and always at work. This leads to an enormous oeuvre, diverse in its use of materials, which offers a glimpse into the cosmopolitan, fashionable life in the early twentieth century.

As the son of the world-renowned painter Jozef Israëls, Isaac is exposed to the wider world from an early age. A constant stream of international visitors passes through his family home in The Hague. In this lively environment, he develops his artistic and intellectual curiosity while still young. His mother, Aleida Israëls-Schaap, plays a vital role in his upbringing. She emphasises the importance of travel and encourages her children to immerse themselves in European literature. In her view, true knowledge is not acquired at school, but through life experience and books. This wide-ranging education bears fruit. As a teenager, Isaac is already fluent in several languages.

Israels' reasons for travelling are similar to those of his friends and colleagues, although he spends more time on the road than at home. Sometimes friends accompany him, or they provide the reason or inspiration for a new journey. In addition to short stays in Germany, Italy, Austria, Spain, Scandinavia and Switzerland, Israels spends extended periods working in Paris and London, where he rents studios. Even the closure of borders during and after the First World War does not deter him. He swiftly captures the impressions gathered along the way in sketchbooks, later developing these into vivid paintings, watercolours or pastels. Due to his naturalistic style of painting, his palette of colours and tones changes depending on the atmosphere of his destination.

The exhibition offers a unique insight into Isaac Israels' Europe through a fine selection of works created during his travels. On display are paintings and works on paper, including sketchbooks, as well as travel documents and letters. In addition to the works from the Kröller-Müller collection, other museums and private collectors have generously contributed artworks.

EERSTE REIZEN, 1877–1900

Rond de eeuwwisseling is Europa een georganiseerd netwerk waarin reizigers zich per stoomtrein en -schip, gewapend met reisgids en spoorboek, in groten getale verplaatsen. Zo ook de familie Israëls. Tussen 1877 en 1879 nemen Jozef en Aleida hun kinderen Mathilde en Isaac mee op twee Europese reizen langs kunststeden als Parijs en Londen, en verder door Duitsland, Zwitserland, Oostenrijk en Italië. Isaacs vroegst bewaarde schetsboek (1877-1879) in deze zaal bevat onder meer tekeningen van Venetië. Het is een van de ruim driehonderd door hem volgetekende boekjes. Reizen en tekenen zijn voor hem onlosmakelijk met elkaar verbonden.

De roman *Germinal* (1885) van Émile Zola inspireert Israels' eerste zelfstandige reis. In 1885 trekt hij naar de Belgische mijnstreek Borinage en de glasblazerijen van Charleroi om het harde arbeidersbestaan dat Zola schetst zelf te zien en vast te leggen. Het is een beslissende stap uit de schaduw van zijn dominante moeder en beroemde vader, op zoek naar een eigen koers.

Ook de literaire kring van de Tachtigers, waar Israels onderdeel van uitmaakt nadat hij eind 1886 op kamers gaat in Amsterdam, voedt zijn reislust. Zo bezoekt hij in 1894 zijn goede vriend Arij Prins in Hamburg, die als schrijver verbonden is aan *De Nieuwe Gids*, het tijdschrift van de beweging.

FIRST JOURNEYS, 1877–1900

Around the turn of the century, Europe was a well-organised network through which travellers moved in large numbers by steam train and ship, armed with travel guides and timetables. The Israëls family were no exception. Between 1877 and 1879, Jozef and Aleida take their children Mathilde and Isaac on two European journeys, visiting art cities such as Paris and London, and continuing on through Germany, Switzerland, Austria and Italy. Isaac's earliest surviving sketchbook (1877–1879) contains drawings of Venice, among other things. It is one of over three hundred sketchbooks filled with his drawings. For him, travel and drawing were inextricably linked.

Israels' first independent journey is inspired by Émile Zola's novel *Germinal* (1885). In 1885 he travels to the Belgian mining region of the Borinage and the glassworks at Charleroi to see for himself and capture the harsh working conditions that Zola describes. It is a decisive step out of the shadow of his domineering mother and famous father, in search of his own path.

The literary circle of the Tachtigers, which Israels joins after moving into lodgings in Amsterdam in late 1886, also fuels his wanderlust. For example, in 1894 he visits his close friend Arij Prins in Hamburg, who is a writer for *De Nieuwe Gids*, the movement's magazine.

EEN ATELIER IN PARIJS, 1900-1913

Vanaf 1897 speelt de rusteloze Israels met het idee van een forensenbestaan. Het Amsterdamse straat- en nachtleven inspireren hem niet langer en zijn vriendenkring voelt beklemmend. Tijdens een bezoek aan de wereldtentoonstelling in Parijs in 1900 vraagt hij zich af of hij er niet beter kan blijven. De stad trekt talloze kunstenaars, maar als migrant krijgt hij te maken met antisemitisme, nationalisme en patriottisme, die in heel Europa sterk aanwezig zijn. 'Hier voel je je een vreemdeling, maar in Nederland is het niet veel beter,' constateert hij.

In 1904 pakt hij definitief zijn boeltje op en huurt hij een atelier aan de Rue de la Chaussée d'Antin, nabij de Opéra en de grote warenhuizen. Twee jaar later betrekt hij een appartement met atelier aan de Boulevard de Clichy. Waar hij in Amsterdam, beïnvloed door Charles Baudelaire en Émile Zola, het volkse straatleven schildert, kiest hij in Parijs voor mondainere scènes. Hij geeft een naturalistisch beeld, kijkend door een positieve bril, van Parijzenaren flanerend in het Bois de Boulogne, uitgaand in Montmartre of bij de paardenrennen in Longchamp.
In tegenstelling tot de door hem bewonderde schrijvers spreekt er geen maatschappelijke kritiek uit zijn figuurstukken.
Het overlijden van zijn vader in 1911 leidt een onrustige fase in. Langzaam verliest Parijs haar aantrekkingskracht en lonkt een nieuwe bestemming.

A STUDIO IN PARIS, 1900–1913

From 1897 onwards, the restless Israels toys with the idea of life as a commuter. He is no longer inspired by Amsterdam's street and nightlife, and finds his circle of friends oppressive. During a visit to the World's Fair in Paris in 1900, he wonders whether it might not be better to stay there. The city attracts countless artists, but as a migrant he faces anti-Semitism, nationalism and patriotism, which are widespread throughout Europe. 'You feel like a stranger here. But it's not much better in the Netherlands', he observes.

In 1904 he finally packs up his belongings and rents a studio on Rue de la Chaussée d'Antin, near the Opéra and the large department stores. Two years later he moves into an apartment with a studio on the Boulevard de Clichy. While he had painted the working-class street life in Amsterdam, influenced by Charles Baudelaire and Émile Zola, in Paris he opts for more sophisticated subjects.
He presents a naturalistic image, viewed through rose-tinted glasses, of Parisians strolling in the Bois de Boulogne, going out in Montmartre or attending the horse races at Longchamp. Unlike the writers he admired, no social criticism is expressed in his figurative paintings. The death of his father in 1911 ushers in a turbulent period. Paris gradually loses its appeal and a new destination beckons.

Israels verblijft in de eerste jaren in Parijs in verschillende hotels. Eén van deze tijdelijke optrekjes is gelegen aan het Place du Delta, in het negende arrondissement op de grens met de wijk Montmartre. Vanaf het balkon van zijn kamer heeft hij uitzicht op het tegenover gelegen Rue Clignancourt en schuin op de Boulevard Rochechouart. Hij schildert het uitzicht vele malen, ook een aantal keren met een model poserend op het balkon, waarvan hier een voorbeeld wordt getoond.

During his early years in Paris, Israels stays in various hotels. One of these temporary lodgings is situated on the Place du Delta, in the ninth arrondissement on the border with the Montmartre district. From the balcony of his room, he has a view of Rue Clignancourt opposite and diagonally of the Boulevard Rochechouart. He paints this view many times, including on several occasions with a model posing on the balcony, an example of which is on display here.

‘Op dit moment schilder ik alleen Spanjaarden. Er is hier nu een heel authentiek Spaans “cabaret en dans”, dat niet aan lokale kleur ontbreekt,’ schrijft Israels in 1913 vanuit Parijs. Dit is een van deze levendige voorstellingen die hij in het café La Feria maakt. Dit ‘cabaret en dans’ is een Franse versie van de zogenaamde *café cantante*, een café met live flamenco-optredens. Israels had tijdens zijn reis in Spanje een ‘feria’, een kermis met Spaanse dansers, bezocht in Algesiras en zijn bezoeken aan het Parijse café moeten hem teruggevoerd hebben naar die tijd.

‘At the moment, I am only painting Spaniards. There is now a very authentic Spanish “cabaret and dancehall” here, which has no lack of local colour’, writes Israels from Paris in 1913. This is one of the vibrant depictions he created in the café La Feria. This ‘cabaret and dancehall’ venue is a French version of the so-called *café cantante*, a café featuring live flamenco performances. During his travels in Spain, Israels had visited a ‘feria’, a fair featuring Spanish dancers, in Algeciras, and his visits to the Parisian café must have taken him back to that time.

Het verhaal gaat dat Israels deze balalaikaspelers heeft laten optreden in een gehuurd zaaltje in Den Haag om ze te kunnen vastleggen. Hij schildert ze in kleurrijke kozakkengewaden en de traditionele Russische sarafaan. Deze mouwloze, trapeziumvormige jurk gecombineerd met de hoofdtooi kokosjnik, werd sinds de middeleeuwen gedragen door boeren in Rusland maar in de negentiende eeuw alleen nog uit de kast getrokken bij volksfeesten. Opvallend in dit schilderij is de achtergrond in goudgele toon. Hoewel Israels de werkelijke kleuren van de zaal in zijn palet heeft gevolgd, doet deze toon denken aan de gouden achtergrond van orthodox-christelijke iconen.

The story goes that Israels had these balalaika players perform in a small hired hall in The Hague so he could portray them. He paints them in colourful Cossack robes and the traditional Russian sarafan. This sleeveless, trapezoidal dress, combined with the kokoshnik headdress, had been worn by peasants in Russia since the Middle Ages but by the nineteenth century, it was only brought out for folk festivals. A striking feature of this painting is the background in a golden-yellow hue. Even though Israels has used the actual colours of the room in his palette, this tone is strongly reminiscent of the golden background of Orthodox Christian icons.

DROOMBESTEMMINGEN

Twee Europese culturen oefenen een bijzondere aantrekkingskracht uit op Israels: de Spaanse en de Russische. Al jong droomt hij van beide landen, verdiept hij zich in Spaanse en Russische literatuur en leert hij de talen. De fascinatie leeft breder onder kunstenaars, mede omdat Spanje en Rusland gelden als poorten naar de tot de verbeelding sprekende continenten Afrika en Azië.

Na het overlijden van zijn moeder reist Israels in mei 1894 met zijn ontroostbare vader en zijn beste vriend, de schrijver Frans Erens naar Spanje met een korte overtocht naar Marokko. Goed voorbereid met gidsen en kaarten dompelen ze zich onder in de Spaanse en Moorse cultuur en architectuur. Ze bezoeken stierengevechten en bewonderen de meesterwerken van Diego Velázquez in het Museo del Prado, waaronder *Las Meninas* (1657). Hij schildert er echter geen enkel werk.

Het avontuur smaakt naar meer. Plannen voor een reis naar Rusland met Sint-Petersburg als doel, worden gesmeed. Hoewel kranten in 1898 berichten dat vader en zoon naar Rusland zijn vertrokken, gaat de reis om onbekende redenen niet door. Het overlijden van zijn vader in 1911, gevolgd door de Eerste Wereldoorlog (1914-1918) en de Russische Revolutie in 1917, maakt realisatie van de droom definitief onmogelijk.

In Parijs, maar ook later in Londen en Den Haag, schildert Israels nog jarenlang Spaanse en Russische figuurstukken.

DREAM DESTINATIONS

Two European cultures hold a particular fascination for Israels: the Spanish and the Russian. From a young age, he dreams of both countries, immerses himself in Spanish and Russian literature, and learns the languages. This fascination is widespread among artists, partly because Spain and Russia are regarded as gateways to the continents of Africa and Asia, which appeal to the imagination.

Following the death of his mother, in May 1894 Israels travels to Spain with his grieving father and his best friend, the writer Frans Erens, making a brief detour to Morocco. Well-prepared with guidebooks and maps, they read up on the Spanish and Moorish culture and architecture. They attend bullfights and admire Diego Velázquez's masterpieces at the Museo del Prado, including *Las Meninas* (1657). However, he does not paint a single work there.

The adventure leaves him wanting more. Plans are made for a trip to Russia, with St Petersburg as the final destination. Despite the fact that newspapers reported that father and son had left for Russia in 1898, the trip was actually cancelled for unknown reasons. The death of his father in 1911, followed by the First World War (1914–1918) and the Russian Revolution in 1917, made the realisation of this dream ultimately impossible.

In Paris, and later in London and The Hague, Israels continues to paint Spanish and Russian figures for many years to come.

EEN ATELIER IN LONDEN, 1913–1914

In 1913 vertrekt Israels naar Londen, op dat moment de grootste stad ter wereld en een serieuze rivaal van Parijs op kunstgebied. Hij neemt zijn intrek in Morley's Hotel aan Trafalgar Square, het plein dat hij meermaals schildert vanuit zijn appartement. Al snel vindt hij een studio aan Fitzroy Street, een straat vol ateliers. Israels is gecharmeerd van de stad en prijst de Engelsen om hun open houding.

De metropool biedt hem volop inspiratie: Regent Street, Piccadilly Circus en het plein voor de Royal Exchange met de drukte van mensen, paarden, koetsen, auto's en omnibussen. Ook de ordelijk optredende *bobbies* (agenten) duiken op in zijn werk. Daarnaast schildert hij op plekken waar Londenaren ontspanning zoeken, zoals Hyde Park waar hij de flanerende elite te paard vastlegt. In Richmond aan de Thames nabij Londen schildert hij het *punting*, waarbij een platbodem met een lange stok wordt voortgeduwd.

Na het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog op 28 juli 1914 lijkt Israels in Londen vast te zitten. Een laissez-passer, een noodreis-document, biedt uitkomst. Toch keert hij pas naar Nederland terug wanneer zijn vergunningen om in Londen op straat te schilderen, worden ingetrokken. Het atelier aan Fitzroy Street houdt hij voorlopig aan.

A STUDIO IN LONDON, 1913–1914

In 1913 Israels sets off for London, at that time the largest city in the world and a serious rival to Paris in the field of art. He takes up residence at Morley's Hotel on Trafalgar Square, the square he paints on numerous occasions from his apartment. He soon finds a studio on Fitzroy Street, a street full of artists' studios. Israels is impressed by the city and praises the English for their open-mindedness.

The metropolis provides him with endless inspiration: Regent Street, Piccadilly Circus and the square in front of the Royal Exchange with its crowds of people, horses, carriages, cars and omnibuses. The orderly bobbies (police officers) also feature in his work. He also paints in places where Londoners seek relaxation, such as Hyde Park, where he captures the elite parading on horseback. In Richmond upon Thames, near London, he paints the activity of punting, whereby a flat-bottomed boat is propelled forward with a long pole.

After the outbreak of the First World War on 28 July 1914, Israels appears to be stranded in London. This problem is solved when he is issued with a laissez-passer, an emergency travel document. However, he does not return to the Netherlands until his permits to paint on the streets of London are withdrawn. For the time being, he keeps his studio on Fitzroy Street.

Tot 1914 heeft Israels alleen vergunningen nodig om op straat te schilderen. Reisdocumenten zijn niet vereist. Met het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog sluiten de grenzen. Via het Nederlandse consulaat in Londen krijgt hij een laissez-passer om naar het Europese vasteland terug te keren. In 1915 vraagt hij in Bern zijn eerste (Franse) paspoort aan en reist hij via het neutrale Zwitserland naar zijn ateliers in Parijs en Londen. Ook na de oorlog blijven grenscontroles bestaan door onderling wantrouwen tussen landen. Voortaan zijn naast een paspoort ook visa verplicht. Zijn paspoorten bevatten de stempels en zegels om zich door Europa te bewegen.

Until 1914 Israels only needed a permit to paint in the street. Travel documents were not required. With the outbreak of the First World War, the borders are closed. Through the Dutch consulate in London, he obtains a laissez-passer to return to the European mainland. In 1915 he applies for his first (French) passport in Bern and travels via neutral Switzerland to his studios in Paris and London. Even after the war, border controls remain in place due to mutual mistrust between countries. From then on, visas are required in addition to a passport. His passports bear the stamps and seals necessary to move around Europe.

Al in mei 1897 is Israels een week in Londen. Hij logeert aan The Strand in het kleine, betaalbare The Buckingham Temperance Hotel. 'Londen is op het eerste gezicht een slag luxer dan Parijs. Het is gewoonweg onmogelijk bij iemand te dineren zonder rokkostuum, dus ik ben genoodzaakt de mijne aan te schaffen, want die had ik vergeten mee te nemen', schrijft hij aan Frans Erens. Israels bezoekt het verzamelaarsechtpaar Drucker-Fraser in hun huis op Grosvenor Street. In een briefje vraagt hij mevrouw Drucker op komische wijze naar de dresscode. Het zelfportret toont hem in rokkostuum met hoge hoed.

As early as May 1897, Israels spends a week in London. He stays on The Strand at the small, affordable The Buckingham Temperance Hotel. 'At first glance, London is a tad more luxurious than Paris. It is simply impossible to dine with anyone without a tailcoat, so I am forced to buy one, as I had forgotten to bring mine', he writes to Frans Erens. Israels visits the collector couple Drucker-Fraser at their home on Grosvenor Street. In a note, he comically asks Mrs Drucker about the dress code. The self-portrait shows him in a tailcoat with a top hat.

‘Wat nu mooi is, is Hyde Park met zijn rijen ruiters en wandelaars,’ schrijft Israels aan zijn goede vriend Frans Erens vlak na aankomst in Londen in 1913. Het park dat eigendom is van de Britse koninklijke familie is gelegen in het centrum van Londen. Aan de zuidzijde van het park is een ruiterpad van bijna anderhalve kilometer, Rotten Row genaamd. Het is een populaire plek voor Londenaren uit de hogere klasse om te paard te flaneren. Het blijkt een inspirerende plek voor Israels. Hij maakt er tientallen schilderijen, vooral van vrouwelijke ruiters.

‘What is lovely now is Hyde Park with its rows of horse riders and walkers’, writes Israels to his close friend Frans Erens shortly after arriving in London in 1913. The park, which is owned by the British royal family, is situated in central London. On the south side of the park is a bridle path nearly a mile and a half long, called Rotten Row. It is a popular spot for wealthy Londoners to ride and it proves to be an inspiring place for Israels. He produces dozens of paintings there, mainly of female riders.

NEUTRALE LANDEN, 1914-1922

Sinds zijn verhuizing naar Parijs in 1904 staat Israels in Nederland als forens ingeschreven, waardoor hij er maximaal negentig dagen per jaar mag verblijven. Die status levert een belastingvoordeel op. Daarom reist hij, ondanks de oorlog, in 1915 via Duitsland naar het neutrale Zwitserland. In Bern geniet hij van het Alpenlandschap en bezoekt hij op advies van zijn beste vriend Frans Erens het nabijgelegen Fribourg.

Israels' onrust over de staat van zijn Parijse en Londense ateliers groeit. Op 23 juni 1915 krijgt hij na veel moeite een paspoort van de Franse ambassade in Bern en reist hij naar een verlaten aandoend Parijs zonder theaters en met vroeg gesloten cafés. Vervolgens weet hij zelfs Londen te bereiken, tot verbazing van vrienden zoals kunstenaar Theo Nieuwenhuis, die schrijft: 'Hoe kan hij daar komen? Enfin, hij is nog al klein, misschien merken ze hem niet op …'. Terug in Den Haag legt de oorlog alsnog al zijn reisbewegingen stil.

Na het Verdrag van Versailles dat in juni 1919 ondertekend wordt, hervat Israels zijn tochten. In augustus van dat jaar reist hij samen met zijn dan nog prille liefde Sophie de Vries-Dalberg naar Kopenhagen en Stockholm. In 1921 volgt zijn eerste en enige avontuur buiten Europa: een verblijf van een jaar in Nederlands-Indië.

NEUTRAL COUNTRIES, 1914–1922

Since moving to Paris in 1904, Israels had been registered in the Netherlands as a commuter, which allowed him to stay there for a maximum of ninety days a year. This status entitled him to a tax benefit. That is why, despite the war, he travels via Germany to neutral Switzerland in 1915. In Bern he enjoys the Alpine landscape and, on the advice of his best friend Frans Erens, visits the nearby Fribourg.

Israels' concern about the state of his studios in Paris and London was growing. On 23 June 1915, after much effort, he obtains a passport from the French embassy in Bern and travels to a seemingly deserted Paris, devoid of theatres and with the cafés closing early. He then even manages to reach London, much to the surprise of friends such as the artist Theo Nieuwenhuis, who writes: 'How can he get there? Anyway, he is quite small, so maybe they won't notice him…'. Back in The Hague, the war brings all his travels to a halt.

Following the Treaty of Versailles, which was signed in June 1919, Israels resumes his travelling. In August of that year, he visits Copenhagen and Stockholm with his then-new love, Sophie de Vries-Dalberg. In 1921 he embarks on his first and only adventure outside Europe: a year-long stay in the Dutch East Indies.

Terwijl hij op voorhand verwacht dat Kopenhagen een saaie bestemming is, is Israels onder de indruk van de gastvrijheid van de mensen en van de schoonheid van de oude zeventiende-eeuwse stadsdelen. Vooral de Verlosserskerk in Christianshavn met zijn herkenbare spiraalvormige toren spreekt tot zijn verbeelding. Het hiernaast gelegen schetsboekje toont de kerk vanuit verschillende standpunten. Eén van deze schetsen werkt hij zelfs uit tot deze enige bekende aquarel van de reis. Hij blijft uiteindelijk tien dagen in de Deense hoofdstad om door te reizen naar Stockholm. Tot zijn spijt, want hij was graag langer gebleven.

While he initially expected Copenhagen to be boring, Israels is impressed by the hospitality of the people and the beauty of the old seventeenth-century districts. The Church of Our Saviour in Christianshavn, with its distinctive spiral tower, particularly captures his imagination. The sketchbook shown here depicts the church from various angles. One of these sketches is even developed into the only known watercolour from the journey. He ultimately stays in the Danish capital for ten days before travelling on to Stockholm. Much to his disappointment, as he would have liked to stay longer.

VAN FORENS NAAR TOERIST, 1923–1931

Na zijn Indische avontuur vestigt de inmiddels zestigjarige Isaac Israels zich in 1922 in Den Haag. Wanneer hij zijn ateliers in Londen en Parijs definitief opzegt, is onbekend. Zijn reislust blijft, maar verandert van karakter. Hij reist meer ‘voor zijn plezier’, al gaat zijn schetsboek altijd mee. In 1923 brengt hij de zomer door in Sankt Moritz en het nabijgelegen Pontresina, waar hij het pension, het Alpenlandschap, het meer en de vele wandelaars vastlegt.

In de laatste tien jaar van zijn leven reist Israels vooral naar zonnige oorden, wat resulteert in een lichter, stralender palet in zijn werken. In Antibes logeert hij met zijn vriendin Sophie de Vries in het huis van haar en haar ex-partner en tekent hij schetsboeken vol in het naastgelegen Juan-les-Pins.

Vanaf 1924 reizen ze zowel samen als afzonderlijk herhaaldelijk naar Italië. Israels schildert er toeristische plekken in Rome en Florence, evenals luxe badplaatsen als Viareggio, Rimini en het Lido van Venetië, waar zonnende en flanerende badgasten hem inspireren. De reizen houden verband met Sophies verslechterende gezondheid. Ondanks alle kuren overlijdt zij in 1931 op 62-jarige leeftijd in Viareggio. Israels overlijdt drie jaar later na een aanrijding vlakbij zijn huis in Den Haag.

FROM COMMUTER TO TOURIST, 1923–1931

After his adventure in the East Indies, the now sixty-year-old artist settles in The Hague in 1922. It is not known when he finally gave up his studios in London and Paris. His love of travel remains, but takes on a different character. He travels more ‘for pleasure’, though his sketchbook is always with him. In 1923 he spends the summer in Sankt Moritz and the nearby Pontresina, where he depicts the guesthouse, the Alpine landscape, the lake and the many walkers.

During the last ten years of his life, Israels travels mainly to sunny destinations, resulting in a lighter, more radiant palette in his works. In Antibes, he stays with his girlfriend Sophie de Vries at the house she shared with her ex-partner, and fills sketchbooks in the neighbouring town of Juan-les-Pins.

From 1924 onwards, they make repeated trips to Italy, both together and separately. There, Israels paints tourist spots in Rome and Florence, as well as luxury seaside resorts such as Viareggio, Rimini and the Lido of Venice, where he finds inspiration in sunbathers and strolling holidaymakers. The trips are linked to Sophie’s deteriorating health. Despite all the treatments, she dies in 1931 at the age of 62 in Viareggio. Israels dies three years later after being struck by a car near his home in The Hague.